

Forslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Forslagets overgang til anden (sidste) be-
handling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 166:

*Forslag til lov om ændring af lov om biblio-
teksafgift.*

(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Jeg fristes til at fremdrage, hvad i hvert fald en enkelt politiker, nemlig nuværende trafikminister Arne Melchior, fra kulturministerens parti fremførte, da man havde biblioteksafgiftsloven til anden behandling i 1982, og jeg citerer fra Folketingstidende 1981-82, 2. samling sp. 8575:

»Nu har jeg i årevis af skiftende kulturministre hørt, at det ordner vi næste gang og næste gang og næste gang, og den omstændighed, at selve hovedloven, biblioteksloven, ikke kommer igennem i denne samling, kan altså ikke berettige os til dette helt klare snyderi over for mennesker, der har præsteret mindst det samme og måske mere arbejde end eneforfatteren af en bog. Der er mange lødige værker, som netop har flere forfattere, ligesom der kan være tegnere, fotografer og andre med i spillet. Man kan lande på månen og via EDB-anlæg fremtrylle de vanskeligste oplysninger på ingen tid, men vi kan ikke få smølet os færdige med denne sag.«

På samme måde kunne jeg citere hr. Bernhard Baunsgaard, hr. Povl Brøndsted og fru Eva Møller osv., men jeg tror, at de fremførte citater klart viser, hvad det er for en situation, vi står i, nemlig at de kritiske bemærkninger, man op igennem tiden har rettet mod skiftende socialdemokratiske kulturministre, når vi taler biblioteksafgift, er lige så fuldgyl-dige, når det som nu er en CDer, der er landets kulturminister.

Kulturministeren har været forpligtet i henhold til tidligere lov om biblioteksafgift til at fremkomme med en revision af den nugældende lov, og lad mig sige med det samme, at jeg ikke føler, at der er tale om nogen egentlig revision. Jeg føler ikke, at der i nævneværdig grad er tale om nytænkning, og det værste er egentlig, at det foreliggende revisionsforslag meget nemt kan udvikle sig til at blive en blokering for en egentlig reform, for egentlig nytænkning.

Vi må spørge os selv, hvad det er for en vej, vi vil gå, hvad det er for et endemål, vi har. Jeg mener, vi skal gå i retning af, at der opstår en ophavsretlig biblioteksafgift i en successiv udvikling, og det vil igen sige, at vi må bestræbe os for at få gjort de traditionelle og kendte områder nogenlunde færdig, og sideløbende bør forholdene ordnes på de andre områder, altså for de ret store grupper, der er nævnt i lovforslagets §§ 3 A, 3 B og 4. Det er altså det om flerforfatterværker, dog maksimalt tre, det er billedkunstnere, illustra-torer, komponister osv., som over forskellige konti skal tilgodeses efter ministerens forestilling med ca. 1 kr. pr. værk. 1 kr. pr. værk er jo i runde tal, hvad ministeren lægger op til, og jeg har svært ved at se en udvikling i dette, men ministeren vil nok hævde, at der dermed er gjort en begyndelse. Ja, det er der måske nok, men i hvilken retning?

Jeg vil gerne anføre, at det merafsatte be-løb, de 6,7 mill. kr., nok nærmest vil blive betragtet som de sukkerpiller, der skal til, for at de, der skulle nyde godt af dette system, kan acceptere, at de igen må vente.

Jeg har noteret mig, at det er lykkedes at imødekomme betækningsafgiverne på én måde, idet man nu sørger for, at sydslesvige-re bliver omfattet af reglerne. Til gengæld er det åbenbart ikke lykkedes at få de uden-landske statsborgere, som skriver på dansk, som bor i Danmark, og som får udgivet først på dansk, ind som en ligeværdig part i lov-givningen.

Jeg synes ligeledes, det er kedeligt, at man ikke har kunnet eller villet tage hensyn til den udvikling, der er i amtscentralerne, hvor udviklingen tydeligt går i retning af flere og flere udlån af materialer, som i og med, at de bliver udlånt fra amtscentralen, ikke udløser nogen bibliotekspenge.

Men selv om jeg har været negativ og gi-vet udtryk for betænkeligheder og kritik, må

[Qvist Jørgensen]

det ikke tolkes derhen, at vi ikke vil gå ind i et positivt arbejde med lovgivningen. Vi er klar over, at det er et uhyre svært og følsomt område. Vi er også klar over, at det er uhyre mange særinteresser, og at det i hvert fald ikke vil være muligt at tilgodese dem alle. Hvis vi skulle tilgodese alle særinteresser og alle ønsker – eller lad mig nøjes med at sige sikre de helt relevante – ville det kræve en posefuld penge om året, som er betydelig større end den, som man fuldstændig realistisk set har mulighed for at komme til at råde over.

Men lad os nu se, om ikke det forestående udvalgsarbejde kan medvirke til, at lovforslaget kan gøres bedre. Med erfaringerne fra udvalgsarbejdet vedrørende ophavsretten, hvor det jo lykkedes at få udarbejdet forbedringer under selve udvalgsarbejdet, tør jeg da godt tro på, at det kan lykkes et flertal i udvalget at få indført forbedringer. Jeg vil udtrykke håb om, at også landets kulturminister vil medvirke.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil bare gerne bede hr. Qvist Jørgensen om at bekræfte, at den lov, vi arbejder med i dag, og som den socialdemokratiske regering gennemførte, havde et grundbeløb på 350.000 kr. fastsat til forfattere til bøger med flere forfattere, ophavsmænd til antologier, redaktører og udgivere, billedkunstnere og komponister, der bidrager til bøger. Dette var beløbet på 350.000 kr., som den socialdemokratiske regering fik sat ind i sin lov.

Jeg vil gerne endvidere bede hr. Qvist Jørgensen om at bekræfte, at det samme beløb nu foreslås hævet til 5 mill. kr. Det er muligt, at hr. Qvist Jørgensen ikke kan se nogen forbedring i det; det skal jeg så bare lade stå hen.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg skal ikke hverken af- eller bekræfte tallene, men når ministeren nævner dem, er de utvivlsomt rigtige. Det, man skal huske, er altså det historiske forløb, at man erkendte, at der var nogle vanskeligheder, og at nogle mennesker, som var i nogle særlige situationer, skulle have mulighed for at få del i bib-

liotekspengene, og det var der afsat et beløb til.

Jeg skal blot påpege, at uanset at beløbet i ministerens forslag er betydelig større, er der samtidig tale om, at det er en betydelig større gruppe af mennesker, man henvender sig til, og at mulighederne for den enkelte er ganske små.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Man skal jo altid glæde sig over mennesker, der omvender sig, og derfor glæder jeg mig over den interesse, der nu er hos socialdemokraterne. Jeg ved ikke, om hr. Qvist Jørgensen ved noget om, hvad der egentlig bruges til at støtte forfattere over biblioteksafgiften nu. Hvis hr. Qvist Jørgensen ved det, synes jeg, han skulle fortælle os, hvor meget større det var end i 1982. Hvis hr. Qvist Jørgensen ikke ved det – det synes jeg også ville være meget rart at få frem under denne forhandling – så kan det være, vi kunne bede ministeren om at oplyse os om det.

Eva Møller (KF):

Jeg har med glæde læst det foreliggende forslag til ændring af biblioteksafgiftsloven, og når jeg har læst det med glæde, skyldes det, at vi i dette lovforslag retter op på en række af de problemer, vi har påpeget igennem lang tid – ja, faktisk lige siden vi havde det foreliggende lovforslag til behandling i foråret 1982.

Jeg vil gerne nævne en række af de ting, som det konservative folkeparti var utilfreds med dengang, og som vi nu finder der bliver rettet op på i det foreliggende lovforslag. Det drejer sig om de sydslesvigske forfattere, der nu bliver ligestillet med danske forfattere. Det synes vi er en positiv ting, som burde have fundet sted for længe siden.

Jeg vil også gerne pege på, at vi nu får sikret midler til at give biblioteksafgift til ophavsmændene til fonogrammer og til billedkunst. Jeg sagde allerede ved første behandling i 1982, at hvis det blev således, at disse ting kom ind på bibliotekerne, ville vi også finde det rimeligt, at der blev betalt afgift for dem, men det kunne man altså ikke klare på det tidspunkt, men når nu disse ting er kommet ind på bibliotekerne, synes jeg,

[Eva Møller]

det er rigtigt, at de får afgift på samme måde som bøgerne.

Jeg vil også nævne den forbedring, der finder sted for oversætterne. Jeg synes, det er virkelig betydningsfuldt for de gode oversættere, at de får lønnet deres arbejde bedre. Det har en stor betydning for udbredelsen af den udenlandske litteratur i Danmark.

Jeg har også mærket mig, at man har fået undersøgt spørgsmålet om, hvorvidt det var muligt at gå over til en ophavsretlig biblioteksafgift. Det var en del af det baggrundsmateriale, jeg efterlyste i 1982, og som fik mig til at sige, at jeg syntes, det var for dårligt, vi skulle behandle lovforslaget uden at have dette baggrundsmateriale. Nu har vi fået betænkning 1038; den har været sendt til høring, og man har på baggrund af dels betænkningen, dels høringssvarene ikke fundet det rigtigt på nuværende tidspunkt at indføre en sådan afgift, og jeg synes som sagt, det er godt, at vi har fået belyst disse problemer.

Når jeg har nævnt alle disse positive ting, bliver jeg desværre også nødt til at hælde en dråbe malurt i bægeret. Jeg efterlyste, som også hr. Qvist Jørgensen påpegede for et øjeblik siden, i 1982 muligheden for at sikre, at flere ophavsmænd til samme værk fik biblioteksafgift, og vi har drøftet problemet gentagne gange siden i kulturudvalget. Dette problem er, så vidt jeg kan læse af det foreliggende lovforslag, ikke fuldstændig løst. Jeg har gennemlæst lovforslaget flere gange, og jeg er blevet enig med mig selv om, at jeg vil forstå lovforslaget og ministerens bemærkninger hertil på den måde, at man nu kan og vil løse problemet for værker med indtil tre ophavsmænd, og at det er en del af baggrunden for de 4,5 millioner ekstra kroner, der er sat af i rådighedsbeløbet. Jeg vil bede ministeren bekræfte, at det er rigtigt forstået, og enten i dag eller i løbet af det udvalgsarbejde, som vi tilsiger vores positive medvirken til, belyse, hvornår det bliver muligt at sikre, at også flere end tre ophavsmænd til samme værk får løst deres problemer med biblioteksafgift.

Alt i alt vil vi tilsige vores positive medvirken til lovforslaget.

Povl Brøndsted (V):

Hvad ikke tidligere regeringer og ministre har kunnet magte, har vor nuværende mini-

ster for kulturelle anliggender i hvert fald fået taget hul på. Og jeg synes, der skal lyde en virkelig varm tak til ministeren for, at hun trods tider, hvor vi holder på, at vi ikke skal have øgede offentlige udgifter, alligevel har villet gøre noget på dette område, som vi gang på gang har haft fremme i debatten, og som ikke mindst vor tidligere kulturpolitiske ordfører for venstre, kirkeminister Mette Madsen, har ønsket at vi kunne gøre noget ved. Derfor er det fra venstres side med meget stor glæde, vi ser, der nu tages fat. Vi ved, det er store penge, vi taler om, og vi ved, det er penge, vi ikke kan styre, når først vi begynder at lave en ordning med udbetaling. Det er meget at betale 75 mill. kr. til 6.850 forfattere, når de har disse ca. 20 mill. udlånsenheder. Og vi ved, at dette beløb vokser hvert år, fordi der kommer flere og flere udlånsenheder på de danske biblioteker, og derfor er det jo lidt af en automatisk regulering af det beløb, vi sætter af til det.

Derfor er det naturligt, at vi ikke kan leve op til det, som betænkning 1038 efter udvalgsarbejdet lægger op til, for her er der tale om et tal på 24 mill. kr., og skal det sættes i gang, bliver det også med en vækst på 1 mill. kr. om året foruden etableringsudgifterne til datasystemer og de løbende administrative og driftsmæssige udgifter. Det er altså meget store beløb, hvis vi skulle få ajourført det, vi ønsker for de tabte grupper, der ikke får noget for værker, vi andre har glæde af.

Vi får gjort lidt. For det første er jeg meget glad for, at de dansksprogede sydslesvigske forfattere kommer ind under ordningen. Det har føltes som en urimelighed, at vi ikke accepterede dem som hørende med i dansk litteratur. For det andet er det sikkert også rigtigt, at Folkebibliotekernes Indvandrerbibliotek kommer med. Det er vist en billig sag, for det er vel nok fremmedsprogede ting, der er mest af dér. Endelig at man får fastlagt det, der til dels er dagligdag, at Statens Bibliotek og Trykkeri for Blinde omfattes af loven på lige vis med andre biblioteker.

Men så kommer det nye: bånd og plader kommer med, og det er små beløb, ligesom billeder og diasserier kommer med, og det er også små beløb, men det er helt nye grupper. Når det gælder bøger med flere forfattere, har jeg i modsætning til den tidligere ordfører nu forstået lovens tekst uden at være i tvivl om, at jeg har forstået den rigtigt, for

[Povl Brøndsted]

jeg har forstået det helt klart sådan, at vi nu forhøjer rådighedsbeløbet sådan, at bøger med indtil tre forfattere kommer med, og jeg har også forstået det sådan, at de fleste af de 6,7 mill. kr., der er sat af – det er jo mange penge i vore tider – netop går til denne gruppe af flerforfatterbøger. Det hilser jeg med megen glæde, for det har været en urimelighed og lidt af et påskud, vil jeg også sige, fra tidligere kulturministres side, at vi ikke kunne finde ud af, hvordan de skulle klares, og derfor fik de ingenting.

Jeg mener også, at det er rigtigt, at vi forhøjer oversætterbeløbet, for det er nu en vej, ad hvilken der kommer utrolig megen fin litteratur ind i de danske biblioteker, og det er jo en litteratur, der er læst utrolig meget, og havde vi ikke disse gode oversættelser – sprogligt ofte meget fine oversættelser – var der en stor del af den danske befolkning, der var afskåret fra at komme i forbindelse med udenlandsk litteratur, fordi man ikke kunne læse originalsproget.

Selvfølgelig ville vi gerne være gået længere, og den, der kan vise, hvor vi kan finde de 25 mill. kr., skal da kun gøre det, så skal vi i hvert fald støtte, at det sættes op, men hvor vil hr. Qvist Jørgensen hente de resterende millioner til det?

Nu er vi på vej, nu får vi taget fat, vi får begyndt, og vi er altså fra venstres side virkelig glade for, at vi er kommet dertil.

Birthe Hansen (SF):

Vi tror, der er andre end SFs medlemmer af kulturudvalget, der er blevet skuffet, da de så dette lovforslag. En hel del forfattere, komponister og andre, hvis værker er repræsenteret på bibliotekerne, har set frem til endelig at få biblioteksafgift på lige fod med ophavsmænd, der er eneophavsmænd til et værk i bogform. Her har oversættere ventet på at få en fast afgift pr. eksemplar af deres oversættelser i folkebibliotekerne, og hvad får de så? Nogle krummer, som de kan trøste sig med, indtil kulturministeren har fået forhandlet sig til rette om det, der i bemærkningerne hedder »en styring og begrænsning af afgifterne«.

Når forfattere til værker med mere end én forfatter hidtil ikke har kunnet få biblioteksafgift, har årsagen været teknisk. Vi accepterede fra de fleste partiers side kun med be-

klagelse, at det måtte være sådan, indtil man fandt frem til en anden registreringsform. Det lå i luften, at biblioteksafgiften ved revisionstidspunktets indtræden skulle ændres til en ophavsretlig afgift omfattende alle ophavsmænd, og at de tekniske problemer samtidig skulle være løst.

Nu var den ophavsretlige biblioteksafgift jo et meget stærkt udtalt ønske fra forfatterne, da vi sidst talte om biblioteksafgiftslov, og det var en aftale, at den kommende lovrevision skulle omfatte den ophavsretlige afgift. Hvorfor er det faldet til jorden? Der har allerede længe foreligget en betænkning om ophavsretlig biblioteksafgift, og der ligger også ifølge bemærkningerne til dette forslag hørings svar fra foreninger og organisationer på denne betænkning.

Det, vi har her i dag, er hverken fugl eller fisk, for selv om der måske endnu ikke kunne konstrueres en afgift hvilende på ophavsret, kunne der have været konstrueret en ordentlig overgangsordning. De tekniske problemer er løst så vidt, at op til tre forfattere til et værk ville kunne få del i biblioteksafgiften. Andre ophavsmænd som komponister o.lign. ville også kunne komme i betragtning, og der foreligger derudover en betænkning om ophavsretlig biblioteksafgift, men disse kendsgerninger har øjensynlig ikke gjort indtryk på kulturministeren. De afspejles i hvert fald kun i bemærkningerne, og de har ikke indflydelse på lovforslagets udformning. Det er faktisk for dårligt, og det er temmelig strengt over for alle de mennesker, som altså stadig ikke skal have lovfæstet ret til biblioteksafgift.

Ministerens problem med biblioteksafgiften er, at den vokser – det tyder i hvert fald bemærkninger om overvejelserne om styring og begrænsning af afgifterne på – men det kan jo ikke være kommet bag på ministeren, at biblioteksafgiften er en automatisk afgift, som vokser med antallet af forfattere, hvis værker bruges i bibliotekerne, og som selvfølgelig ville vokse yderligere, hvis de andre ophavsmænd var kommet ind.

Havde det ikke været muligt at sætte de overvejelser, som vel bl.a. er nogle samtaler med partier og regeringsmedlemmer, i gang for længe siden, så folkettinget i dag havde fået præsenteret et færdigt lovforslag og ikke noget, der vistnok først stiller en overgangsordning, som der tilmed ikke skal være nogen

[Birthe Hansen]

tidsfrist på? For vi ser i hvert fald ikke nogen revisionsparagraf i forslaget.

Det er rigtigt, at der ligger nogle forbedringer for enkelte i forslaget, men det er dog også rigtigt at sige, at specielt oversætterne er meget dårligt tilgodeset, med den lille forhøjelse af deres pulje. Beløbet har længe været udhølet, og antallet af ansøgere stiger meget. De små forbedringer gør imidlertid, at vi ikke helt kan afvise forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Den socialdemokratiske ordfører sagde, at han godt kunne have citeret mig i stedet for hr. Arne Melchior. Jeg er virkelig ked af, at han ikke gjorde det, for så havde jeg jo været fri for at sige det selv. Men nu skal jeg citere det, for jeg vil nemlig sige det samme i dag, som jeg sagde dengang:

»Der er adskillige forhold, som det ikke er lykkedes at få gennemført med dette lovforslag om biblioteksafgift.« Det var, hvad jeg sagde, dengang den socialdemokratiske kulturminister fru Lise Østergaard fremsatte sit forslag. Jeg fortsatte med, at vi som radikale havde foretrukket, at man byggede på ophavsretten. Vi anerkendte, at det ville være vanskeligt at gennemføre, og at det ensidigt var noget, der kom til at gå ud over danske ophavsrettighedsindehavere, fordi man ikke har en tilsvarende lov i andre lande. Men vi ville meget gerne have det, også fordi forfatterne selv ønskede det. Og så fortsatte jeg med at sige, at der var ét forslag, som vi lagde megen vægt på, nemlig at vi skulle se at få defineret, hvad en bog var. UNESCO har fremsat en definition: en bog er en tryksag, der indeholder mindst 49 sider. Men det kan jo være, vi kan tage det op nu. Forfatterne er stadig væk modstandere af det, men det behøver vi da ikke at føle os så utrolig bundet af.

Derfor sagde jeg, at vi gerne ville have et forslag om, at flere forfattere skulle omfattes af biblioteksafgiften, selv om de havde været medforfattere til samme bog, og det synes jeg altså stadig væk.

Jeg kan således kun sige, at det, jeg sagde dengang til fru Lise Østergaards forslag, siger jeg også i dag til fru Mimi Stilling Jakobsens forslag. Er der noget forkert i, at man har den samme indstilling over for forslag af

samme art, forslag, der ikke opfylder det, man ønsker? Det kan jeg ikke se.

Blandt de ting, som jeg var betænkelig over, var den socialdemokratiske nedskæring over for forfatterne, fordi den var så voldsom. Dengang havde man en biblioteksafgift, der gik op til ca. 750.000 kr. til enkelte forfattere. Det nedskar man i løbet af ganske få år – det vil køre igennem i 1987 – til det halve. Det var meget voldsomt, og det synes jeg stadig væk det er.

Men som sagt, det, jeg sagde i 1982, kan jeg desværre også sige i dag. Der er ikke sket tilstrækkeligt på området. Om der nu er et flertal i dag, når socialdemokraterne har skiftet ham fra at være regeringsbærende til at være oppositionsparti, vil vise sig. Det er da muligt, vi f.eks. kan komme igennem med definitionen af en bog.

Spørgsmålet er så, hvad vi bruger af penge på det, og hvis jeg ikke har en meget forkert fornemmelse af, hvad der er sket, har vi vel nærmet os en fordobling siden dengang, fru Lise Østergaard fremsatte sit forslag. Det kan da i hvert fald ikke tages som udtryk for, at man er kulturfjendsk.

Om de rådighedsbeløb, ministeren nu har bedt om, er tilstrækkelige, kan der også sættes et spørgsmålstejn ved, men det kan vi vel se på i udvalget. Det kan være, vi kunne blive enige om et eller andet, sådan at vi fik opfyldt nogle af de intentioner, jeg havde allerede dengang, fru Lise Østergaard var kulturminister.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Der var flere spørgsmål, bl.a. fra hr. Bernhard Baunsgaard, og jeg har da også fundet et par citater frem. Jeg tror ikke, det tjener det store formål at stå og smide disse udskrifter af Folketingstidende i hovedet på hinanden, hvis vi i øvrigt kan enes.

Når jeg lagde så hårdt ud, er det, fordi man, når man går ind i de enkelte områder, må konstatere, at der er nogle fantastisk store afstande mellem det, ministeren stiller op i lovforslaget, og det behov, der ligger inden for specielle grupper. I et 2 minutters indlæg som dette vil jeg nøjes med at henvise til § 3 a om fonogrammerne bare som et eksempel, hvor ministeren har den opfattelse, at en

[Qvist Jørgensen]

styrkelse på 900.000 kr. skulle kunne tilgode-se producenter inden for dette område.

I 1983 var det faktisk sådan – og jeg cite-rer fra betænkning nr. 1026 – at der var 1,3 millioner enheder, og ca. 4,1 millioner udlån på landsbasis.

Det vil være en sandsynliggørelse for, at der til dem, der er repræsenteret inden for § 3 a, vil være mindre end 1 kr. pr. værk, man har, og det er jo det, jeg fra starten af har påpeget er utilstrækkeligt.

Jeg håber stadig væk på, at vi kan få et fornuftigt og godt udvalgsarbejde. Jeg erin-drer mig, som jeg også sagde i mit første ind-læg, at der var en ret tydelig uoverensstem-melse, da ophavsretslovsforslaget kom til før-ste behandling, men jeg mener, vi nåede frem til noget fornuftigt undervejs. På samme måde forventer jeg at vi kan gøre det her.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ja, ja, man skal jo da hele tiden glæde sig over de små fremskridt. Jeg er da enig med hr. Qvist Jørgensen i, at man ikke skal stå og stritte citater i hovedet på hinanden, men så kunne man jo fortsætte: hvorfor begynder hr. Qvist Jørgensen så? Hvorfor blander hr. Qvist Jørgensen mig sammen med en mini-ster? Jeg er ikke minister, jeg er ordfører for de radikale. Jeg mener stadig væk, vi skulle have en biblioteksafgift, der byggede på op-havsretsloven som i 1982; da mente jeg det samme.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

De tal, som hr. Qvist Jørgensen netop fremdrog fra talerstolen, mener jeg at han anvendte i året 1983. Hans udregning skal jeg ikke tage stilling til; den er utvivlsomt rigtig. Jeg vil gerne vise hr. Qvist Jørgensen den samme tillid, hvad angår tal, som han viser mig. Men kan det ikke undre hr. Qvist Jørgensen, at det allerede i 1983 – et halvt år efter, at loven var vedtaget af den socialde-mokratiske regering – så så sølle ud?

Nør Christensen (CD):

Jeg vil gerne starte med at citere den da-værende minister for kulturelle anliggender fra forhandlingerne i folketinget den 27. maj

1982 (Folketingstidende 1981–82, 2. samling sp. 8584):

»Hvorfra skal de beløb komme, som det vil koste manuelt at udlede alle værker med mere end én forfatter? Skulle det begrænse den pulje, der er til rådighed ved afgifterne, må det i hvert fald anses for at være urime-ligt.«

Det var bl.a. på den baggrund, at man i det daværende lovforslag fastsatte, at der skulle være en revision i folketingssamlingen 1985–86, og til hr. Qvist Jørgensens oply-sning kan jeg sige, at i mellemtiden har der altså været en EDB-udvikling.

Jeg vil så gå tilbage til mit egentlige ordfø-rerindlæg, for det har vel ikke den store nyt-te at stå og citere, hvad der skete for så man-ge år siden.

Ligesom det gælder de tidligere lovforslag om biblioteksafgift, som vi har været inde på, må de udvidelser, der nu foreslås, også behandles i en noget større sammenhæng. Årsagen er, at udviklingen inden for biblio-teksovrådet i de senere år er gået i retning af inddragelse også af f.eks. grammofoonpla-der, bånd samt litografier m.v., selv om sidst-nævnte gruppe endnu kun findes på et fåtal af vores biblioteker.

CD er fuld af forståelse for ønsket om at skabe paritet mellem alle kategorier af kunst-ner, hvis værker eller produkter indgår i bibliotekernes samlinger. En ophavsretlig vederlagsordning til afløsning af den nugæl-dende biblioteksafgift må derfor synes natur-lig.

Når der med det foreliggende lovforslag endnu ikke er taget det fulde skridt i den retning, så det nærmest kan karakteriseres som en blød landing med de to foreslåede rådighedsbeløb for henholdsvis fonogrammer og billedkunst samt forhøjelse af det eksiste-rende rådighedsbeløb og oversætterbeløb, har CD imidlertid også forståelse for denne ænd-ring. Den rummer dog en højere grad af retfærdighed end den nugældende ordning.

Vi er indstillet på at støtte denne over-gangsordning på grund af de tekniske pro-blemer, en fuld vederlagsordning indebærer, men finder det ønskeligt, at en bredere ord-ning, der fjerner de nuværende urimeligheder og skævheder så hurtigt, som det er muligt, også kan nyde fremme.

CD kan selvfølgelig derfor tilslutte sig lov-forslaget, som vi må erkende er teknisk og

[Nør Christensen]

indviklet, men som andre ordførere har været inde på, har vi dermed taget hul på problemerne, og jeg er overbevist om, at tiden vil modne for en løsning.

Jeg skal afslutningsvis sige, at kristeligt folkepartis ordfører i denne sag ikke kan være til stede, men at hun er enig i de betragtninger, jeg her har givet udtryk for.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil kun sige til hr. Nør Christensen, at jeg naturligvis ligesom så mange andre er helt klar over, at EDB er kommet, og at EDB er under indførelse; bl.a. derfor har jeg selv været næsten lige så aktiv som hr. Bernhard Baunsgaard i spørgsmålet om at få sikret, at disse nye registreringer på EDB foregik på en sådan måde, at vi netop ved denne revision kunne få løst spørgsmålet om flere forfattere. Det er altså ikke, fordi jeg har sovet i timerne; jeg er helt med på, at vi har EDB, hr. Nør Christensen.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Hr. Qvist Jørgensens bemærkninger er udtryk for det sædvanlige. Jeg har sagt det ved adskillige lejligheder, men finder anledning til at sige det igen: de bemærkninger og den holdning, hr. Qvist Jørgensen har, er udtryk for total oppositionspolitik. Vi har en strålende opposition, en opposition, der kan alverdens ting, når den ikke er i regering, men når den er i regering, så bliver alting så svært. Men den strålende opposition vil jeg gerne have lov til at foreslå at vi bibeholder i mange år endnu.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Vi vil snart vende tilbage til lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Kun den korte bemærkning til hr. Nør Christensen, at jeg ikke føler, det så meget er en oppositionspolitik som en kulturpolitik, jeg repræsenterer.

Tinning (VS):

Først og fremmest en tak fra venstresocialisterne til hr. Nør Christensen for de meget smukke ord om den oppositionspolitik, som føres.

Jeg skal spare tilhørerne for en gennemgang af, hvad venstresocialistiske ordførere igennem tiderne har sagt om biblioteksafgiften på forskellige leder og kanter, og henvise interesserede til selv at støve forhandlingerne op og studere emnet.

Så vidt jeg kan høre, er det ret mange, der er enige med mig i den betragtning, at dette lovforslag går i den rigtige retning, men ikke er godt nok. Der er ikke penge nok, er der en del der har sagt, der er ikke tilstrækkelig afklaring med hensyn til flerfortatterværkerne, er der nogle der har sagt, og vi må egentlig også kunne komme nærmere i retning af den egentlige ophavsretlige vederlagsordning.

Jeg er enig i det hele, og det er klart, at VS ikke er dem, der stiller sig i vejen for, at vi kan få lidt flere penge afsat til udbetaling til disse afgifter. VS er heller ikke dem, der stiller sig i vejen for, at vi kan få løst problemerne med flerfortatterværkerne osv. Vi vil gøre, hvad vi kan også under udvalgsarbejdet for at dæmpe de evindelige trakasserier om, hvordan hvem opførte sig for flere år siden, og styrke det konstruktive samarbejde i retning af at forbedre kulturministerens forslag.

Jeg kunne godt tænke mig, om ministeren ville sige noget om – det kan jeg nemlig ikke rigtig gennemskue – hvorvidt dette lovforslag, som er blevet kaldt en blød landing, bliver fulgt op af et eller andet og i givet fald hvornår. Jeg kunne altså godt tænke mig at vide, hvornår vi vender tilbage til sagen, for det er jo stort set alle ordførere enige om skal ske, også hr. Nør Christensen. Jeg tror, hr. Nør Christensen talte om tidens modning, og det er jo et smukt, men samtidig et klassisk upræcist udtryk. Hvornår vil regeringen egentlig indfri sine løfter? Kan kulturministeren løfte sløret for, hvornår ministeren forventer en mere moden tid på biblioteksafgiftsområdet?

Poulsgaard (FP):

Når økonomiministeren og andre regeringsmedlemmer udtaler sig, får vi altid at vide, at forbruget er for stort i dette land. Når man taler om forbrug, er det altid det private forbrug. Der tales aldrig om, at sta-

[Poulsgaard]

tens forbrug er for stort. Men det er jo netop det, der er tilfældet, det er netop statens forbrug, der er alt for stort. Derfor sidder vi i den suppedas, vi sidder i.

Nu står vi her med et fuldstændig overflødig forslag. Hr. Qvist Jørgensen blev lidt sur på hr. Nør Christensen, men hr. Nør Christensen er jo medlem af regeringen. Han har jo visse hensyn at tage. Det har jeg ikke. Sandheden er simpelt hen den – hr. Nør Christensen var jo inde på noget af det – hvis vi havde haft en socialdemokratisk regering og dermed en socialdemokratisk kulturminister, var vi aldrig kommet til at pøse alle disse mange millioner kroner ud til kulturen, som vi gør. For man må trods alt lade de socialdemokratiske kulturministre, at de var en lille smule ansvarsbevidste, da de var ministre og havde flertal i folketinget, men siden de er kommet i opposition, skal jeg da love for, at den får hele armen, og så kan vi altså ikke få nok. Vi må konstatere, at der er dette flertal herinde, men jeg tvivler stadig væk på, at der er det i befolkningen.

SF var jo ikke tilfreds; nej, men hvornår bliver SF tilfreds? Det bliver de først den dag, de har 100 mandater, og så bliver vi andre nok meget utilfredse.

Hr. Bernhard Baunsgaard spurgte: hvad er en bog? Det synes jeg var et af de bedste spørgsmål, der blev stillet her i dag. Når jeg ser, hvad min søn og andre børn slæber hjem af tegneserier, og når jeg ser, hvad en skolelærer, der skriver en bog ½ time i et frikvarter, kan få hjem i biblioteksafgift, tror jeg nok, man skal til at se på, hvad ophavsretten er, og hvor meget vi skal betale for den. For der er søreme nogle, der tjener den ophavsretsafgift uhyre nemt.

Her er situationen den, at folketinget har det værktøj, der skal til, når vi diskuterer ophavsret, nemlig det lovforslag, fremskridtspartiet fremsatte i samlingen 1976-77, hvor vi simpelt hen siger, at ophavsretsproblemerne skal løses på den måde, at den, der har skrevet en bog, har komponeret et stykke musik, eller hvad det nu er, får en engangspris, som han aftaler med den forlægger, der vil udgive det, og så må manden passe på, at han ikke bliver snydt. Det er det sædvanlige, at kunstnerens arbejde er meget anderledes end alle mulige andres arbejde. Hvis jeg havde lavet den dør, vi går ind igennem til folketings salen, kan jeg da ikke få oprethavsret, fordi der

kommer en hulens masse mennesker gennem den dør; jeg har fået et honorar for den. (*Munterhed*). Nå ja, man kan godt grine ad det, men det kan godt sammenlignes, når man ser, hvilke bøger der er udkommet de sidste år: kvindebekendtgørelse, pladder og pludder, og hvad ved jeg, og alle disse mennesker forlanger ophavsret til det. Mange gange er det kun afskrift af nogle tidsskrifter o.lign. plus alle tegneserierne og den slags ting.

Derfor skal man ordne det på den måde, at forfatteren, kunstneren, eller hvem det er, får en fast afgift. Det er selvfølgelig hans produkt, indtil han har solgt rettigheden til en forlægger. Det øjeblik, forlæggeren har produktet, er det ham, der skal forhandle det videre forløb. Jeg kan ikke se nogen som helst grund til, at 2-3 skolelærere, der i frikvarteret skriver en bog, skal have en hel masse penge for det.

Jeg kan heller ikke med min bedste vilje af verden se det rimelige i, at disse indvandrere, som vi forkæler i alle ender og kanter i forhold til, hvad vi har gjort tidligere, og i forhold til, hvad andre lande gør – det har jeg været inde på tidligere – nu også skal have særlige indvandrerbiblioteker, og hvad ved jeg. Vi skal have rettet op på landets økonomi, kære venner!

Vi kan ikke støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Indvandrerbiblioteker har vi nu haft en hel del år, også mens der var socialdemokrater i regeringen.

Hr. Poulsgaards betragtninger om, at der betales afgift, hver gang man bruger bogen, er en forkert sammenligning. Når man opfinder en eller anden ny ting, så udtager man patent på den, og så betales der afgift, hver gang nogen bruger patentet. Et kunstværk, hvad enten det er et billede eller et musikstykke, er på samme måde en ny ting, og derfor er det rimeligt, at der betales afgift af den, når man bruger den gennem biblioteket, og det er jo den betragtning, der ligger bag ophavsretten. Jeg synes, disse ord skal med.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

[Poulsgaard]

Hvad er en kunstner? Kan jeg kalde mig kunstner? Der var mange, der ville slå syv kors for sig, men jeg maler faktisk ret godt, og jeg skriver bøger. Jeg kunne aldrig drømme om at kalde mig kunstner. Den sammenligning, hr. Bernhard Baunsgaard kom med her, er jo fuldstændig irrelevant. Der skal en lille smule hjerne til at opfinde noget nyt, det kræver, at man virkelig har arbejdet med tingene og gennemtænkt dem. Men enhver kan simpelt hen købe et lærred og så sætte en 2-3 klatter på eller få en kat til at rende over det og så kalde det et kunstværk. Eller nogle skolelærere kan skrive en masse artikler af fra andre fagblade og så udgive det som en bog, og sådan kunne man blive ved. Man kunne også tage musikken – det er heller ikke så vanskeligt at komponere dette her bum, bum, bum, bum. Det er trods alt noget helt andet, det drejer sig om, når vi taler om at tage patent på opfindelser og ting, som måske kommer befolkningerne til gode i hele verden, men der er ikke ret mange af de danske kunstnere, der har glædet hele verden. Vi har nogle enkelte undtagelser; det vil jeg indrømme.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal ikke på nogen måde prøve at finde ud af, hvor stor en kunstner hr. Poulsgaard er, hverken som revyskuespiller eller kabaretskuespiller, eller når der skrives bøger. Det skal jeg aldeles ikke befatte mig med. Men der findes gode opfindelser, der bruges i stort tal, og der findes gode kunstværker i form af bøger, og vi har lavet vores biblioteksafgift sådan, at de bøger, der bruges meget – vi har lov til at gå ud fra, at det er dem, der siger folk noget og altså har den kvalitet – får de store penge. Vi kan gøre denne biblioteksafgift endnu bedre ved, at vi definerer, hvad en bog er. Det er derfor, jeg er interesseret i det. Der er ingen forskel på en god opfindelse og det kunstværk, som bogen er.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for meget engagerede og til tider endog meget morsomme indlæg. Jeg fornemmer da også, at de

fleste ordførere har forstået, hvor problemerne ligger i dette lovforslag.

Man har naturligvis lov at mene, at regeringen i dag burde have fremsat et lovforslag, som indeholdt den ideale løsning på biblioteksafgiftsområdet – en løsning, som indebærer en fuld ligestilling af samtlige ophavsmænd, en fuld afgift, der automatisk blev udbetalt uden begrænsninger og helst lige med det samme.

Der er nu flere grunde til, at dette ikke kan ske. For det første er der, som det fremgår af bemærkningerne, nogle tekniske problemer forbundet med det. Det fremgår af bemærkningerne, at det vil tage i hvert fald 1 år til 1½ at udvikle og etablere det datasystem, som skal til, hvis man vil inddrage nye grupper, f.eks. flerforfattere, og det er jo det, vi ønsker. Desuden vil planlægningen og omlægningen på bibliotekerne altså tage endnu et år, hvad enten man kan lide det eller ej, og det har jeg meget lidt mulighed for at kontrollere. Derfor ville den nye ordning, uanset om vi vedtog den i dag, tidligst kunne træde i kraft i 1988 med udbetalinger til ophavsmændene i 1989.

For at imødekomme det ønske, som vi alle deler – måske bortset fra hr. Poulsgaard, der har helt specielle ønsker – om at inddrage disse tre nye grupper, flerforfattere, fonogrammer og billedkunstnere, har regeringen foreslået en overgangsordning, for at disse grupper overhovedet skal få nogen penge fra nu af, hvilket vil sig fra januar 1987. Jeg understreger stadig, at disse grupper ellers ikke havde fået penge før måske engang i 1989 eller 1990. Det er denne overgangsordning, lovforslaget går ud på.

Det er en overgangsordning, som måske nok er beskeden, men den følger dog 6 mill. kr. plus administration på 700.000 kr., altså 6,7 mill. kr., til et område, der i enestående vokser og vokser på en måde, som er uanstændig inden for kulturministeriets budget.

Her kan jeg bekræfte hr. Bernhard Baunsgaards formodning om, at der var tale om næsten en fordobling. Fra 1982 til 1986 har vi oplevet en vækst på dette område fra 48 mill. kr. til 85 mill. kr. i 1986. Fra 1985 til 1986 var der alene en stigning på 13 mill. kr. Disse store millionbeløb kommer forfatterne til gode, og det er godt. Men det skaber sandelig også nogle reelle problemer for kulturministeriet og dets totalramme.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Indtil nu er det lykkedes at klare disse merudgifter år for år, uden at vi har fundet det nødvendigt at foretage begrænsninger i kredsen af ophavsmænd, i beløbene eller på anden måde. Men jeg bliver da nødt til at henvende mig til folketinget og spørge: kan vi blive ved med det? Kan vi blive ved med uden begrænsninger at prioritere dette område så højt, at man ved, det må gå ud over andre områder? Kan vi til de voksende udgifter føje en ny ordning, som koster 24 mill. kr. plus reguleringer, så vi kommer langt op over de 100 millioner kroner på så få år? Og hvor i alverden skal man finde pengene?

Jeg synes, det er et problem, som det er rimeligt at jeg fremlægger i folketinget. Jeg synes også, det er et problem, som man med fordel og rimelighed kunne drøfte med både kommunerne og med ophavsmændenes organisationer, og det er de forhandlinger, som jeg planlægger at indlede, som det er nævnt i lovforslaget. Men at forlange, at man bare skal springe ud i nye ordninger uden en anelse om, hvor pengene skal komme fra, finder jeg urimeligt.

Endvidere må jeg gøre opmærksom på, at en ophavsretlig afgift vil koste langt mere end disse over 100 mill. kr. Disse 24 mill. i den nye ordning er alene et forsøg på at få inddraget nye som gamle ophavsretshavere, ophavsmænd, flerforfattere og musik- og billedkunstnere. Men det er en reparation på den eksisterende biblioteksafgiftslov og en forbedring selvfølgelig. Går vi over i ophavsretsprincipper, taler vi om helt andre beløb, som jeg ikke engang ved om nogen kender omfanget af. Det er en af baggrundene for, at vi har måttet afvise en ophavsretlig løsning på dette her i hvert fald i øjeblikket.

Den anden baggrund – og den synes jeg også er nok så reel – er spørgsmålet, hvad vi skal gøre, hvis der er ophavsmænd, der siger: ja men vi vil slet ikke stille vores værker til rådighed for folkebibliotekerne. Det kan man gøre med en ophavsret, medmindre man fastlægger en tvangslicensordning, og det var ikke noget, folketinget var så ovenud begejstret for i forbindelse med den seneste lovgivning, vi havde. Dette her er altså ikke uden problemer.

Vi har ønsket at opfylde det løfte, vi har givet i folketinget om at inddrage disse nye grupper, som helt urimeligt ikke var inddraget. Vi har afsat beløb til det – man kan kri-

tisere beløbene – men for flere forfattere har vi hævet et rådighedsbeløb, der startede på 350.000 kr. – det skal jeg ikke vade mere rundt i – men som i dag er ½ mill. kr. Det forhøjer vi til 5 mill. kr.; det er dog en vis forhøjelse. For fonogrammer et helt nyt beløb på 900.000 kr. For billedkunstnere et helt nyt beløb på 30.000 kr. Det lyder ikke af meget, men sandheden er, at der er meget få af de værker overhovedet på bibliotekerne. Og for oversættere en forhøjelse fra 1,3 til 1,8 mill. kr. Det kan man godt vrænge ad, men jeg beder bare om, at man i stedet for formulerede sine krav sådan: skal vi fortsætte uden begrænsninger af dette område, uanset hvad det koster, eller skal vi, som hr. Bernhard Baunsgaard var inde på, drøfte nogle begrænsninger i det? Det er en bombe hvert eneste år under nogle budgetter. Jeg synes selv, det af kulturpolitiske grunde er svært at tage spørgsmålet om begrænsninger op, for det er regeringens målsætning, at kunstnerne, ophavsmændene, de, der skaber kunst, skal have bedre vilkår, måske af og til på bekostning af hele formidlingssystemet. Derfor er det naturligvis ikke nogen nem sag så at begynde at indføre nogle begrænsninger, f.eks. i form af, at man siger, at en bog skal være på 20 sider – jeg tror ikke, der bliver ret mange bøger på under 21 sider efter en sådan regel. Og hvad er det så for bøger, vi vil ramme, hvis vi tager et sidetal på 48? Ja, vi rammer børnebøgerne og alle dem for de små børn, og de kan såmænd ikke klare en bog på 48 sider. Men i øvrigt vil det naturligvis være en regel, der får hele niveauet til at løfte sig, for så skriver man et par sider ekstra.

Men jeg synes også, det er rimeligt at diskutere det, og jeg vil gerne være med til at diskutere det i kulturudvalget. Jeg er bare nødt til at gøre opmærksom på, at det er et utrolig kompliceret område og et utrolig dyrt område, og jeg beder bare om, at vi i kulturudvalget – som vi plejer – får en god og fordomsfri drøftelse af, hvad vi skal gøre på dette område, og hvad vi kan blive enige om.

Jeg takker for modtagelsen.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

For en sikkerheds skyld, minister, vil jeg gentage endnu en gang – og det bliver så

[Qvist Jørgensen]

tredje gang – at jeg også regner med en god og fordomsfri diskussion, som vi er vant til det i udvalget.

Så vil jeg godt præcisere, at når vi taler om disse forskellige grupper af penge, som er nye, og ministeren selv i sin tale nævner støtten efter § 3 b til billedkunsten og nævner, at det er 30.000, og selv siger, at det ikke er ret mange, så kan man jo ikke gøre andet, når man forbereder sig til sådan noget, end at vælge at sige: ja men vi må kende de sidste nye tal for, hvor mange værker inden for den gruppe der eksisterer. Og så skal jeg vel igen have hældt i hovedet, at det var 1983-tal, jeg brugte; men det er altså de sidste nye, jeg har haft mulighed for at få fat i. På det tidspunkt var der 27.000–28.000 enheder inden for denne nye § 3 b, og det vil altså sige, at det igen bliver understreget, at der bliver ca. 1 kr. pr. værk. Og så må jeg gentage, at det er ikke ret meget.

Jeg sagde i mit første indlæg, at ministeren nok vil sige, at det er begyndelsen. Ja, det er en begyndelse, men den er altså ikke vanvittig ophidsende.

Jeg noterede mig, at ministeren i sin tale sagde – og jeg vil ikke påstå, at jeg citerer fuldstændig ordret – noget i retning af, at ministeren var erkendende over for, at det, vi her foretog, var en reparation. Dermed må jeg vel gå ud fra, at ministeren er enig med mig, når jeg i min tale sagde, at det ikke meget ligner en revision, men mere en reparation.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil bare gøre den bemærkning, da vi er kommet til at diskutere, hvad en bog er, at UNESCOs definition af en bog er en tryksag, der indeholder mere end 48 sider, og det var måske en ting, vi kunne tage op denne gang. Det kunne vi ikke blive enige om sidste gang.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at hvis vi begynder at snakke om normer, så vil vi måske komme til at ramme nogle af de bedste børnebøger og nogle af de bedste

billedbøger, hvis format ligger under UNESCOs definition.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Nu ved vi jo fra tidligere undersøgelser, at netop børnebogsforfatterne er dem, der toppe listen i øjeblikket; jeg gætter på, at det i år bliver op mod 400.000. Nu har jeg ikke forestillet mig, at vi skal gå til værks på den måde, at hvis vi godkender UNESCOs definition af en bog, får alt, hvad der ligger under 48 sider, slet ingenting. Det var ikke sådan, jeg havde forestillet mig det, men det kan vi jo drøfte nærmere i udvalget.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Så vil jeg også meget gerne i udvalget diskutere med hr. Bernhard Baunsgaard kvaliteten fremfor antallet af sider og ord.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det vil jeg skam også. Det var jo derfor, jeg ikke ville acceptere den udvej, at 48 sider ingenting gav og 50 sider gav 4 kr. Sådan har jeg ikke forestillet mig det. Man kommer jo altid til at tænke på, at Ole Rømers doktordisputats, der kom engang i, var det 1600-tallet eller 1700-tallet, i Paris, var på halvanden trykside, og det var en af de allervæsentligste bøger, men den ville jo aldrig have fået biblioteksafgift efter forslaget her, fordi man ikke kan forestille sig, at en doktordisputats som »Lysets tøyen« – det var det, den hed – nogen sinde ville komme ind på de danske biblioteker i et antal, der gav anledning til biblioteksafgift. Der er altså mange mærkelige forhold vedrørende dette, men vi kunne da prøve at drøfte det.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil så nødig have, at denne debat skal ende med, at der hænger nogle bemærkninger i luften – om de nu var ment eller ej, skal jeg ikke tage stilling til – om, at vi nu skulle til at vurdere kvaliteten af bøger, inden vi udbetaler en afgift eller nærmer os noget op-havsretligt. Det er i hvert fald ikke min holdning. Man må gå ud fra, at der lægges kvali-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

tetskrav til grund, når man indkøber bøger til biblioteker. Det er jeg helt sikker på at fru Birthe Hansen også lægger til grund. Og naturligvis kan vi så ikke fra folketingets side sige andet, end at de bøger, der indkøbes, må vi gå ud fra indkøbes i overensstemmelse med de regler, der er for bogindkøb, med de kvalitetsnormer, man må forvente, og så blander vi os i øvrigt helt uden om den sag.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg beklager meget, hvis man har misforstået mig, men jeg mente, at der kunne være enormt meget kvalitet også på en enkelt side i en bog.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om sikring af kulturværdier i Danmark.

(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Søren Hansen (S):**

Socialdemokratiet er enig med ministeren i, at der er behov for at sikre dansk kulturarv, og også i, at det bør ske ved lovgivning som foreslået. Det er på den anden side vanskeligt på dette område, fordi det drejer sig om at sætte nogle hegn og nogle grænser, og det skaber så nogle vanskeligheder, som vi på en eller anden måde skal have tacklet.

Vi er enige i bemærkningerne om, at det med kunsten ikke er et nationalt anliggende, i hvert fald ikke i sit udgangspunkt, snarere er det måske noget internationalt, men det at være et lille land, som vi jo er i denne sammenhæng, giver os nogle særlige opgaver i retning af at sikre, at nogle af de ting, der er tale om her, også har en chance for at blive her. Vi er jo oppe imod – ind imellem i hvert fald – udenlandske kapitalinteresser, som gør, at hvis vi ikke har reguleret på området her, er der en risiko for, at kulturværdier forsvinder, uden at der er chance for, at de nogen sinde vender tilbage til landet.

Vi skal på den anden side sørge for, at vi ikke får totalt lukkede grænser; vi skal sørge for, at der bliver en vis rimelig bevægelse, også over grænserne. Vi ville jo være dårligt hjulpet, hvis vi havde fået lukket grænserne, sådan at vi ikke havde mulighed for at få tingene ud og også få dem tilbage til landet. Vi ville mangle mange af de ting, vi er glade for at have her.

Vedrørende det nordiske vil jeg sige, at vi beklager, at det ikke har været muligt at nå en nordisk harmonisering på dette område, og vi beder ministeren om at være opmærksom på denne side af sagen, også i forhold til spørgsmålet om at få ratificeret UNESCO-konventionen fra 1970 om forholdsregler på dette område. Det er jo ikke bare et spørgsmål om, at vi skal have beskyttet vore ting, det er også noget med, at vi hjælper andre, der står i en tilsvarende situation.

I bemærkningerne til forslaget nævner ministeren, at loven bør fyldes op med information til hele befolkningen, og det er vi enige i.

Til næstsidst skal jeg knytte en enkelt kommentar til spørgsmålet om ikrafttrædelsen.

Det er foreslået, at loven først skal træde i kraft den 1. januar 1987. Det er et spørgsmål, om ikke vi skulle overveje at rykke den frem. Hvis der i øvrigt er enighed om forslaget, er det nok en overvejelse værd, for når der nu bliver debat om disse ting, kunne det jo godt være, at noget slap af sted i den mellemliggende periode, altså inden 1. januar 1987, og derfor vil vi godt være med til at kigge på den side af sagen.

Til sidst vil jeg rejse et spørgsmål, som jeg har haft mulighed for lige at nævne over for ministeren, nemlig spørgsmålet om Grønland